

**“Türkiye’nin 2011 Yılı İlerleme Raporu” hakkında 29 Mart 2012 tarihli
Avrupa Parlamentosu İlke Kararı**

Avrupa Parlamentosu,

- Komisyon tarafından hazırlanan 2011 Yılı Türkiye İlerleme Raporunu (SEC(2011)1201) göz önünde tutarak,
- Komisyon tarafından Avrupa Parlamentosuna ve Konseye sunulan “Genişleme Stratejisi ve Başlıca Zorluklar 2011-2012” başlıklı Bildirimi (COM(2011)0666) göz önünde tutarak,
- Avrupa Parlamentosunun Türkiye’nin üyelik yönünde kaydettiği ilerlemeye ilişkin 27 Eylül 2006 tarihli İlke Kararını¹, AB-Türkiye ilişkileri konusunda 24 Ekim 2007 tarihli İlke Kararını², Türkiye’nin 2007 yılı İlerleme Raporuna ilişkin 21 Mayıs 2008 tarihli İlke Kararını³, Türkiye’nin 2008 yılı İlerleme Raporuna ilişkin 12 Mart 2009 tarihli İlke Kararını⁴, Türkiye’nin 2009 yılı İlerleme Raporuna ilişkin 10 Şubat 2010 tarihli İlke Kararını⁵, Türkiye’nin 2010 yılı İlerleme Raporuna ilişkin 9 Mart 2011 tarihli İlke Kararını⁶ ve Türkiye’de sosyal, ekonomik ve siyasi hayatta kadınların rolüne ilişkin 6 Temmuz 2005⁷ ve 13 Şubat 2007⁸ tarihli İlke Kararlarını göz önünde tutarak,
- 3 Ekim 2005 tarihli Türkiye İçin Müzakere Çerçeve Belgesini göz önünde tutarak,
- Türkiye Cumhuriyeti’nin Katılımına İlişkin İlkelerin, Önceliklerin ve Koşulların Yer Aldığı Katılım Ortaklığı Belgesi⁹ (“Katılım Ortaklığı Belgesi”) hakkındaki 18 Şubat 2008 tarihli ve 2008/157/AT sayılı Konsey Kararını ve 2001, 2003 ve 2006 yılı Katılım Ortaklığı Belgelerine ilişkin Konsey Kararlarını göz önünde tutarak,
- 14 Aralık 2010 ve 5 Aralık 2011 tarihli AB Zirvesi Sonuçlarını göz önünde tutarak,
- Avrupa Birliği Temel Haklar Şartını göz önünde tutarak
- Avrupa Parlamentosu İç Tüzüğü’nün 110. maddesinin 2. paragrafını göz önünde tutarak,

¹ ABRG C 306 E, 15.12.2006, sf. 284.

² ABRG C 263 E, 16.10.2008, sf. 452.

³ ABRG C 279 E, 19.11.2009, sf. 57.

⁴ ABRG C 87 E, 1.4.2010, sf. 139.

⁵ Kabul edilen metinler, P7_TA(2010)0025.

⁶ Kabul edilen metinler, P7_TA(2011)0090.

⁷ ABRG C 157 E, 6.7.2006, sf.385.

⁸ ABRG C 287 E, 29.11.2007, sf.174.

⁹ ABRG L 51, 26.2.2008, sf. 4.

- A. Konseyin Müzakere Çerçeve Belgesini onaylamasını takiben 3 Ekim 2005 tarihinde Türkiye ile katılım müzakereleri açıldığından ve müzakerelerin açılması reform konusunda sıkı bir koşulsallığa ve taahhüde dayanan uzun ve açık uçlu bir sürecin başlangıç noktasını oluşturduğundan,
- B. Türkiye, reformların gerçekleştirilmesi, iyi komşuluk ilişkilerinin yürütülmesi ve AB'ye tedricen uyum sağlanması konusunda taahhütte bulunduğu ve bu yöndeki çabaların Türkiye'nin çağdaşlaşması ve demokratik kurumlarını, hukukun üstünlüğünü ve insan haklarının ve temel özgürlüklerin gözetilmesini güçlendirmek ve daha fazla geliştirmek için bir fırsat olarak görülmesi gerektiğinden,
- C. Aralık 2006 tarihinde gerçekleştirilen AB Zirvesinin Sonuçları uyarınca, tüm üye devletler arasında ortak değerlere, dürüst bir işbirliğine ve karşılıklı dayanışmaya dayalı bir topluluk olan AB'ye katılım, tüm Kopenhag kriterlerine tam uyum sağlanmasına ve AB'nin yeni üyeleri entegre etme kapasitesine bağlı olduğundan,
- D. Komisyon, 2011 yılı İlerleme Raporunda, Türkiye'nin AB'nin güvenliği ve refahı için kilit bir ülke olduğu, bir dizi önemli alanda Türkiye'nin AB'ye katkısının, pozitif bir gündem ve müzakere sürecinde inandırıcı bir yaklaşım sayesinde tam olarak etkili olacağı, Türkiye'nin siyasi kriterlere ilişkin reformlarına devam etmesi gerektiği ve temel hakların güvence altına alınması bakımından daha fazla çabaya ihtiyaç duyulduğu sonucuna vardığından,
- E. Komisyon, geleceği ileriye dönük olarak birlikte şekillendirmek amacıyla, AB ve Türkiye arasında yenilenmiş bir pozitif gündem başlattığından; bu pozitif gündem, Türkiye-AB ilişkilerinin sağlam temelleri üzerine kurulu olup, reform sürecini ileriye taşıdığından; bu yeni girişim, katılım müzakerelerinin yerini almayıp, reformları desteklemek ve Türk vatandaşları için hak ve özgürlükleri genişletmek amacıyla söz konusu müzakereleri tamamladığından,
- F. Türkiye, son altı yıldır, Türkiye-AT Ortaklık Anlaşması ve bu Anlaşmaya Ek Protokolde yer alan hükümleri hâlâ uygulamaya koymamış olduğundan,
- G. Kendi yararı açısından ve istikrarı artırmak ve iyi komşuluk ilişkilerini ve olumlu bir siyasi ve ekonomik ortaklığı teşvik etmek amacıyla, BM Şartında yer alan hükümlere ve uluslararası hukuka uygun olarak, Türkiye'nin, yakın komşuları ile arasındaki çözüme kavuşmamış hukuki yükümlülükler ile kara ve deniz sınırları ve hava sahası anlaşmazlıkları da dahil olmak üzere, bekleyen ikili meseleleri çözüme kavuşturmak için çaba göstermesi gerektiğinden,
- H. Türkiye ekonomisi son on yılda üç kat büyüdüğünden, geçen yıl yaklaşık % 10 oranında büyüme kaydettiğinden ve Türkiye dünyanın en hızlı büyüyen ekonomilerinden ve dünyanın en büyük yedi yeni ekonomisinden biri olarak görüldüğünden; AB ve Türkiye arasındaki ticaret 2010 yılında toplamda 103 milyar avroya ulaştığından, Türkiye'deki doğrudan yabancı yatırımın % 80'inin AB'den geldiği göz önünde tutularak, Türkiye'nin

Birliğin yedinci en büyük ticaret ortağı ve Birliğin de Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı olmasından; AB girişimleri Türkiye'de 13.000'den fazla işyeri yarattığından; bununla birlikte, Türkiye'nin kişi başı GSYİH oranı, özellikle daha rekabetçi olan birçok üye devlete nazaran düşük olmaya devam ettiğinden; büyük bir aday ülke olarak nispeten düşük kişi başı GSYİH oranı, mevcut üye devletlerle ekonomik ve sosyal yakınsama alanlarında bazı zorluklar oluşturduğundan; ekonomik büyümenin çevrenin sürdürülebilirliği ilkesini de dikkate alması gerektiğinden; Türkiye ve AB'nin, ekonomik entegrasyonun sürmesinden karşılıklı çıkarları bulunduğundan,

- I. Orta Doğu'nun tamamında istikrar, demokrasi ve güvenlik konularında AB'nin Türkiye ile diyalogu ve işbirliği stratejik nitelikte olduğundan; sağlam bir laik devlet temeli üzerine kurulmuş olan Türkiye, etkili bir reform süreci bağlamında, demokratikleşme yolundaki Arap Devletlerinin demokratik dönüşüm ve sosyo-ekonomik reformlarını tamamlama yönündeki çabaları bakımından bir ilham kaynağı olduğunu kanıtladığından; AB ve Türkiye arasında, dış politikaların ve komşuluk politikalarının aşamalı olarak koordinasyonuna ilişkin yapısal bir diyalog, özellikle Akdeniz Bölgesi'nin tamamının ve genel olarak Orta Doğu'nun demokratikleşmesi ve sosyo-ekonomik reformunun desteklenmesi ve İran'ın yarattığı tehditler bakımından eşsiz bir sinerji sağlayabileceğinden,
- J. Türkiye, Kafkasya ve Hazar Bölgesi petrol ve gaz kaynakları bakımından AB'nin önemli bir enerji koridoru olduğundan ve Irak ve gelişmekte olan Irak ham petrolü ve doğal gaz piyasalarına coğrafi anlamda stratejik yakınlığı bulunduğundan; planlanan Nabucco doğal gaz boru hattı projesi, enerji güvenliği alanında AB'nin en önemli önceliklerinden biri olmaya devam ettiğinden; Türkiye ve Azerbaycan, güney gaz koridorunu açacak ve planlanan Nabucco doğal gaz boru hattı projesine ve Türkiye-Yunanistan-İtalya doğal gaz enterkonektörü (TYİE) gaz geçişi koridoruna gaz teminini güçlendirecek olan Azeri gazının Türkiye topraklarından geçmesine ilişkin Anlaşmayı 25 Ekim 2011 tarihinde imzaladığından ve böylelikle Birliğin enerji güvenliğini güçlendirdiğinden; Türkiye, kayda değer miktardaki güneş, rüzgâr ve jeotermal kaynakları bakımından yenilenebilir enerji için önemli bir potansiyele sahip olduğundan;
- K. Balkanlardaki kalıcı barış, istikrar ve refah, AB ve Türkiye için stratejik bir öneme sahip olduğundan;

Birbirine bağımlılık ve karşılıklı yükümlülük

1. AB ve üye devletler ile Türkiye arasındaki bağımlılığı vurgular; Türkiye'nin ekonomik ve büyüme potansiyelini ve bölgesel istikrar ve enerji güvenliği bakımından önemli rolünü kabul eder; bu bağımlılığın, her iki taraf için de avantajlar ve daha fazla etki yaratacak şekilde, Birliğin ve Türkiye'nin dış ve güvenlik politikası ile komşuluk politikası arasındaki potansiyel sinerjilerin değeriyle tamamlandığının altını çizer; ancak, bu bağımlılığın, karşılıklı yükümlülük, stratejik diyalog ve etkin işbirliği, reform sürecinde başarılı bir biçimde ilerleme

ve Türkiye ile komşu üye devletler arasında reformların ve iyi ilişkilerin uygulanması ile şekillenmesi halinde olumlu sonuçlar doğurabileceğine inanır;

2. Komisyonun, geniş bir yelpazedeki ortak çıkar alanlarını kapsayan yeni bir pozitif gündem oluşturma çabalarını ve AB-Türkiye ilişkilerine yeni bir dinamizm katmayı, her iki taraf için somut sonuçlar ve faydalar getirmeyi ve AB'nin, Türkiye'de devam eden reform süreci için bir referans noktası olarak kalmasını ve Türkiye'yi katılım kriterlerini karşılamaya daha fazla yaklaştırmasını amaçlayan çabalarını memnuniyetle karşılar ve bu konudaki desteğini dile getirir; AB'nin imzaladığı ve gümrük birliği çerçevesinde Türkiye üzerinde etkisi olabilecek serbest ticaret anlaşmalarına yönelik diyalogu destekler; yargı ve temel haklarla ilgili fasılların açılması için gerekli koşulların oluşturulmasında yeni çabaların sarf edilmesi gerektiği kanısındadır; Türkiye ve komşu üye devletler arasındaki ilişkilerin, müzakerelerin ve diyalogun ilerletilmesi bakımından kilit unsur oluşturduğu konusunda ısrar eder;

3. Türkiye'nin vize serbestisine sahip olmayan tek aday ülke olduğunu kaydeder; işadamları, akademisyenler, öğrenciler ve sivil toplum temsilcilerinin AB ülkelerine girişlerini kolaylaştırmanın önemini vurgular; Komisyonun ve üye devletlerin, vize kodunun uygulanmasına, vize yükümlülüklerinin uyumlaştırılması ve basitleştirilmesine ve Türkiye'de vize almayı kolaylaştıracak yeni merkezlerin oluşturulmasına yönelik çabalarını destekler; Türkiye'yi AB-Türkiye Geri Kabul Anlaşmasını gecikmeksizin imzalamaya ve uygulamaya ve bu Anlaşma yürürlüğe girene kadar, mevcut ikili anlaşmaların tam olarak uygulanmasını sağlamaya davet eder; özellikle, Türkiye üzerinden AB topraklarına giren yasa dışı göçmenlerin sayısındaki fazlalık göz önüne alındığında, göç yönetimi, insan kaçakçılığıyla mücadele ve sınır kontrolleri konularında, AB ve Türkiye arasındaki işbirliğinin artırılmasının önemini altını çizer; Türkiye ve AB'nin üçüncü ülke vatandaşlarına yönelik vize politikalarında aşamalı olarak yakınsama sağlanması çağrısında bulunur; Geri Kabul Anlaşması imzalanır imzalanmaz, vize diyalogunun başlatılması ve vize serbestisine ilişkin yol haritasının belirlenmesi için Konseyin Komisyona yetki vermesinin uygun olacağı kanısındadır;

Kopenhag kriterlerinin yerine getirilmesi

4. Türkiye'yi, yüksek oranda seçmenin katıldığı, demokratik bir ortamda gerçekleşmesi ve canlı bir sivil toplumun göstergesi olması bakımından uluslararası gözlemcilerin övgüsünü alan Haziran 2011 genel seçimlerindeki süreçten dolayı takdir eder; ancak yine de, Parlamentoda temsil edilmek için gerekli olan ve Avrupa Konseyi ülkeleri arasındaki en yüksek seçim barajını teşkil eden ve Türk toplumundaki çoğulculuğu yeteri kadar yansıtamayan asgari % 10'luk seçim barajının indirilmesi yönünde Siyasi Partiler Kanununda ve Seçim Kanununda reform yapılmasının önemini yineler; Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki (TBMM) siyasi grupların oluşturulması önündeki tüm engellerin kaldırılması yönünde çağrıda bulunur;

5. Yeni Türk Hükümetinin, yenilenmiş çabaların, kararlılığın ve diyalogun mutlak bir önem arz ettiği konusundaki farkındalığının bir yansıması olan Avrupa Birliği Bakanlığı kurma yönündeki kararını memnuniyetle karşılar;

6. Türkiye'deki demokratik sistemin merkezi olan TBMM'nin önemli rolünü hatırlatır ve bu bağlamda, kapsayıcı bir reform sürecini desteklemek bakımından bütün siyasi partilere, demokratik diyaloga katkılarının sağlanması için, güçler dengesine dayanan tek bir platform sağlayacak şekilde, TBMM'ye daha önemli roller verilmesi gerektiğinin altını çizer;

7. 2010 Anayasa reform paketinin uygulanmasına yönelik çalışmalara devam edilmesi gerektiğini hatırlatır ve Komisyona, uygulama sürecindeki gelişmeye ilişkin detaylı bir analizi 2012 İlerleme Raporuna eklemesi için çağrıda bulunur;

8. AB Temel Haklar Şartına tam anlamıyla uygun olarak, demokrasiyi ve hukukun üstünlüğünü, temel hak ve özgürlüklere yönelik teminatları (özellikle ifade özgürlüğü ve medya özgürlüğü), çoğulculuğu, kapsayıcılığı, iyi yönetimi, hesap verebilirliği ve Türk toplumunda birliği destekleyen gerçek bir anayasa reformu için eşsiz bir fırsat olan, Türkiye'de yeni bir sivil anayasanın oluşturulması için tam destek verdiğini ifade eder; tüm siyasi partilere ve ilgili aktörlere, mutabakata ve yapıcı uzlaşmaya dayanan yeni anayasanın görüşülmesi için olumlu ve yapıcı bir yaklaşımı desteklemeleri ve benimsemeleri konusunda çağrıda bulunur; yeni anayasanın hazırlanması sürecinde hazırlık çalışmalarının sürdürülmesi gerektiğini vurgular ve bu konuda Anayasa Uzlaşma Komisyonunda bütün siyasi güçlerin eşit bir şekilde temsil edilmesini sağlayan kararı ve yeni anayasa hazırlık sürecinde sivil toplum kuruluşlarının tam anlamıyla yer alacağı süreç çerçevesinde, toplumun bütün kesimlerinin mümkün olan en geniş katılımı yer alması hususundaki taahhüdü memnuniyetle karşılar; yeni anayasanın Türkiye'deki bütün grup ve bireylerin haklarını gözetmesi, güçler ayrılığını garanti altına alması, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını sağlaması, ordu üzerindeki sivil denetimi tam olarak sağlaması, Türk vatandaşlarının yasalar karşısında eşitliğini desteklemesi gerektiğini vurgular;

9. Türkiye'yi, tüm etnik ve dini toplulukların tam olarak tanınmasına olanak sağlayacak daha gerçekçi ve demokratik bir kimlik oluşturulmasında bir fırsat olan anayasa hazırlama sürecini kullanmaya, modern vatandaşlığın etnik bir yapıda olmaması gerektiğini kabul etmeye ve yeni sivil Anayasaya ana dille ilgili hakların korunmasını dahil etmeye teşvik eder;

10. Etkili bir reform süreci için ön koşul olan Hükümet ve muhalefet arasındaki barışçıl ve yapıcı ilişkilerin önemini vurgular; gerçek bir demokratik ve çoğulcu toplumun her zaman Hükümet ile muhalefetten oluşan iki sütuna ve bu iki taraf arasındaki kesintisiz diyalog ve işbirliğine dayanması gerektiğini hatırlatır; bu bağlamda, TBMM üyelerini etkileyen devam etmekte olan davalar ile yargılama öncesi uzun tutukluluk süreleri ve ana muhalefet partisi lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun siyasi dokunulmazlığını kaldırmak için başlatılan adli soruşturma konularındaki endişelerini ifade eder; milletvekillerinin görevlerini kovuşturma tehdidi altında yerine getirmeleri durumunda, demokrasi ve ifade özgürlüğünün güvence altına alınmadığını vurgular;

11. Askeri harcamaların sivil denetimini sağlamak için 2010 yılının Aralık ayında Sayıştay Kanununun kabul edilmesi başta olmak üzere, ordunun sivil denetimini geliştirmeye yönelik devam eden çabaları memnuniyetle karşılar; Sayıştayın ordunun harcamalarıyla ilgili denetiminin tam olarak uygulanması çağrısında bulunur; jandarma ve silahlı kuvvetlerin sivil

yargı kapsamına alınması ve jandarmanın Kamu Denetçisinin denetimine tabi olması çağrısında bulunur; Türkiye'nin NATO üyeliğinin önemi dikkate alındığında, silahlı kuvvetlerin operasyonel kabiliyetinin sağlanması yönündeki ihtiyacı vurgular;

12. Yargı sistemi reformunun Türkiye'nin modernleşmesinde vazgeçilmez bir koşul olduğunu ve bu reform sayesinde, tüm vatandaşlar için hukukun gereğinin yerine getirilmesini güvence altına alan, modern, etkili, tam bağımsız ve tarafsız bir yargı sistemi oluşturulması gerektiğini vurgular; bu bağlamda, Venedik Komisyonu ile yakın işbirliğinde bulunmak suretiyle, Hakim ve Savcılar Yüksek Kuruluna (HSYK) ve Anayasa Mahkemesine ilişkin mevzuatın kabul edilmesini memnuniyetle karşılar; Türk Hükümetini, özellikle HSYK'ya seçilme usullerine, Adalet Bakanlığının bu kuruldaki rolüne ve hakimler ve savcıların atanma usullerine ilişkin olarak, Venedik Komisyonunun 2011 yılı tavsiyelerini uygulamaya teşvik eder; HSYK kararlarının şeffaf ve yargı denetimine tabi olmasının sağlanması için adım atılması çağrısında bulunur; HSYK'nın terfi, tayin ve disiplin cezalarına ilişkin olarak verdiği bütün ilk derece kararlarının yargı denetimine açık olmasının sağlanması için daha fazla adım atılması yönündeki ihtiyaca dikkat çeker; Adalet Bakanlığının, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının Türkiye tarafından eksiksiz, etkili ve zamanında uygulanmasından sorumlu olacak İnsan Hakları Daire Başkanlığı kurulması yönündeki kararını memnuniyetle karşılar; bu bağlamda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan yeni başvurulardaki artıştan esef duyar; doğru yönde atılan ilk adım olarak özellikle tutukluluk şartları ile ilgili olmak üzere yargı sistemi reformuna ilişkin yeni teklifleri takdir eder;

13. Anayasa Mahkemesine ilişkin yeni mevzuatın, bu yargı organının, Türk mevzuatının, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi, Türkiye'nin onayladığı uluslararası anlaşmalara uygunluğunu değerlendirme ve gözden geçirme yetkisine sahip olmasını sağlaması gerektiği kanısındadır;

14. Hrant Dink davasında verilen son karara ilişkin kaygısını dile getirir; Hrant Dink cinayetine ilişkin kapsamlı bir soruşturma yapılmasının ve tüm sorumluların adalet önüne çıkarılmasının büyük önem taşıdığını vurgular ve bu bağlamda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, Türkiye'nin Hrant Dink davasında etkili bir soruşturma yürütemediği yönünde 2010 yılında aldığı kararın altını çizerek; bu davanın, Türkiye'de hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı açısından bir sınav olduğu kanısındadır;

15. Davanın erken aşamalarında delillere ve dava dosyasına erişim hakkı ve bütün şüpheliler için yeterli yargı güvencesinin sağlanması da dahil, adil ve süratli yargılamanın sağlanması için adli prosedürlerin etkinliği bakımından hâlâ yeterli düzeyde iyileşme sağlanamamasına ilişkin kaygısını yineler; halihazırda on yıla kadar uzayabilen ve herhangi bir yargılama olmaksızın fiili bir ceza haline gelebilen oldukça uzun yargılama öncesi tutukluluk sürelerine ilişkin ciddi kaygısını yineler; TBMM'yi, Türkiye'deki yargılama öncesi azami tutukluluk sürelerini AB'deki ortalama yargılama öncesi tutukluluk süreleriyle uyumlu hale getirmek suretiyle, bu konudaki mevzuatta, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Konseyi standartlarına uygun reform yapmaya davet eder; Hükümeti, reformlara devam etmeye ve Terörle Mücadele

Kanununu ve Türk Ceza Kanununu gözden geçirmeye davet eder; Avrupa Parlamentosunda Türkiye'deki gazetecilere yönelik davaları izlemek için kurulan ad-hoc Delegasyonun gelişmeleri izlemeye devam edeceğini hatırlatır; 12-18 yaş grubundaki çocuk mahkumların fazla sayıda -2500- olmasından kaygı duyar;

16. Türk Hükümetine, birikmeye devam eden davaların ele alınması amacıyla, Haziran 2007 itibarıyla faaliyete geçmiş olması gereken bölge adliye mahkemelerini mümkün olan en kısa sürede faaliyete geçirmesi ve bu amaçla hâkimlerin eğitimine odaklanması için çağrıda bulunur;

17. Her vatandaşın davalarda usulüne uygun savunma yapma hakkının önemini altını çizer ve devletin yasal savunma hakkına erişimi güvence altına alma sorumluluğunu hatırlatır; ayrıca avukatların yazılı veya sözlü savunmalarında veya mahkemede veya diğer adli veya idari makamlar önünde mesleklerini icra ederken, iyi niyetle kullandıkları ifadeler için hukuki ve cezai dokunulmazlıktan yararlanmaları gerektiğini hatırlatır; Türkiye'den, avukatların mesleklerinin gereklerini, tehdit, engelleme, taciz veya uygunsuz müdahale olmaksızın yapabilmelerini sağlamasını talep eder;

18. Ergenekon ve Balyoz davaları gibi darbe planı iddialarına ilişkin soruşturmaların, Türkiye'deki demokratik kurumların ve yargının güçlü ve düzgün, bağımsız, tarafsız ve şeffaf işleyişini ve bu kurumların temel hakları gözetmesi hususunda sıkı, koşulsuz bağlılıklarını göstermesi gerektiğini vurgular; söz konusu davalardaki davalılara karşı tutarsız kanıt kullanımına ilişkin iddialarla ilgili endişe duyar; Komisyonu yukarıda belirtilen davaları yakından izlemeye ve bulgularını daha detaylı bir şekilde, 2012 İlerleme Raporunun ekinde yayınlamaya davet eder;

19. Türkiye'de temel hakların gözetilmesi hususunun yeniden tesis edilmesi açısından önemli bir adım olarak, devam etmekte olan davada, gazeteciler Ahmet Şık, Nedim Şener, Muhammet Sait Çakır ve Coşkun Musluk'un serbest bırakılmalarından duyduğu memnuniyeti dile getirir; ancak, bu gazetecilerin serbest bırakılmalarının, hâlâ birçok gazetecinin tutuklu olduğu gerçeğini gölgelememesi gerektiğinin altını çizer;

20. İnsan hakları ihlalleriyle ilgili bilgileri ortaya koyan veya çoğulcu bir toplumdaki tartışmalara katkı sağlayacak biçimde kamu çıkarımı ilgilendiren diğer konuları gündeme getiren insan hakları savunucuları ve eylemcileri ile gazeteciler aleyhinde ceza kovuşturması başlatılması yönündeki uygulama konusunda kaygısını yineler; bu tür kovuşturmaların, toplumun, yargı sisteminin bağımsızlığı ve tarafsızlığı hakkındaki algısını etkileyeceğini vurgular; fikirlerin suç sayılmasının Türkiye'de insan haklarının korunmasının önündeki temel engel olduğu kanısındadır ve ifade, dernek kurma ve toplanma özgürlüklerinin orantısız biçimde kısıtlanmasını kınar;

21. Özellikle terör örgütü üyeliğinin kanıtlanmamış olduğu ve bir eylem ya da ifadenin terör örgütünün amaçlarıyla örtüştüğünün düşünüldüğü durumlarda, Terörle Mücadele Kanununun ve Ceza Kanununun yorumlanmasında ve uygulanmasındaki geniş takdir hakkından kaygı duyar; karakol ve cezaevlerindeki işkence ve kötü muameleyle ilgili olarak gelmeye devam

eden bilgilere, gösteriler sırasında polisin aşırı güç kullanmasına ve insan hakları ihlaliyle suçlanan devlet memurlarının yargılanması konusunda bir ilerleme kaydedilmemiş olmasına ilişkin kaygısını dile getirir; Türkiye'yi, Terörle Mücadele Kanununu öncelikli bir mesele olarak gözden geçirmeye ve ilgili mevzuatında değişiklikler yaparak insan hakları alanındaki uluslararası yükümlülüklerine kesin biçimde uymaya davet eder; ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin önemli rolü konularında hakim ve savcılara hizmet içi eğitim verilmesi yönündeki kararı memnuniyetle karşılar; Türk Hükümetini, polis teşkilatına Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatları konusunda sistematik ve yeterli bir eğitim vermeye davet eder; etkili bir polis şikâyet mekanizması kurulması ihtiyacını vurgular; Strazburg'da yerleşik Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde açılan davaların sayısını azaltmak amacıyla, vatandaşların haklarını savunmak üzere Türk mahkemelerine doğrudan başvurmalarını kolaylaştıracak tedbirler alınmasını memnuniyetle karşılayacaktır;

22. Gazeteciler aleyhinde devam etmekte olan davaların, şeffaf bir biçimde, hukukun üstünlüğüne saygı gösterilerek ve yapılmakta olan duruşmanın türüne uygun mahkeme yerlerinin sağlanması, tutuklulara tutanakların eksiksiz olarak dağıtılması ve haklarındaki suçlamalarla ilgili bilgi verilmesi gibi uygun koşullar sağlanarak, yargılama koşullarının mahkeme kararını olumsuz yönde etkilememesi temin edilerek yürütülmesi gerektiğinde ısrar eder; tutuklu gazetecilerin tutukluluk koşullardan derin kaygı duyar; tutuklu gazetecilerin sayısı ve gazeteciler aleyhinde açılan davaların sayısı ile ilgili kesin rakamlar bulunmamasından esef duyar; Türk yetkilileri bu bilgilerin kamuya açık olmasını sağlamaya davet eder;

23. İfade özgürlüğü ve medyada çoğulculuğun Avrupa değerlerinin temelinde yer aldığını, gerçek demokratik, özgür ve çoğulcu bir toplumun gerçek bir ifade özgürlüğünü gerektirdiğini hatırlatır; ifade özgürlüğünün, yalnızca olumlu veya incitici olmayan bilgiler veya fikirler için değil, aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) uyarınca, devleti ya da nüfusun herhangi bir kesimini yaralayan, sarsan veya rahatsız eden bilgiler için de geçerli olduğunu hatırlatır; Türk Ceza Kanununun 301 ve 318. maddeleri, 314(2). maddesi ile bağlantılı olarak 220(6). maddesi, 285 ve 288. maddeleri ve Terörle Mücadele Kanununun 6. ve 7(2). maddeleri gibi, bazı yasal hükümlerin ifade özgürlüğünü kısıtlamaya devam etmesinden esef duyar; medyaya, bazı durumlarda iş yerinin kapatılmasına veya gazetecilerin ya da editörlerinin oto sansür uygulamalarına neden olan orantısız yüksek para cezası verilmesini öngören hükümlerin yürürlükten kaldırılması ve ifade özgürlüğünü kısıtlayan, vatandaşların bilgi edinme haklarını sınırlandıran ve internet sitelerinin orantısız kapsam ve sürelerde yasaklanmasına imkan veren internet hakkındaki 5651/2007 sayılı Kanunda reform yapılması için bir an önce tedbir alınması gerektiğinin altını çizer; dolayısıyla, ifade özgürlüğüne ilişkin yasal çerçevenin gözden geçirilmesinin tamamlanması ve AİHS ve AİHM içtihadı ile gecikmesizin uyumlu hale getirilmesi yönünde daha önce yaptığı çağrılarını yineler;

24. Komisyonun, yargı ve temel haklar ile adalet ve içişlerine ilişkin sorunların, açıklayıcı ve detaylı eylem planları temelinde ilgili fasılların açılması ve bu fasıllarda kaydedilen tam olarak tatmin edici ilerleme temelinde en son kapatılması suretiyle, müzakere sürecinde başlangıç

aşamasında çözülmesine yönelik yeni yaklaşımına desteğini dile getirir; Türkiye’de yargı sistemi konusunda devam eden reform sürecinin önemi ve özellikle ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü başta olmak üzere insan hakları ve temel özgürlüklere tam saygının önemi dikkate alındığında, Yargı ve Temel Haklar başlıklı 23. fasıla ilişkin tarama raporunun sunulması yönünde yeni çabaların gösterilmesi gerektiğine inanır; Komisyona, pozitif gündeme uygun olarak, Adalet, Özgürlük ve Güvenlik başlıklı 24. faslın açılmasına yönelik adımları değerlendirmesi için çağrıda bulunur;

25. Türkiye’yi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Erçep’in Türkiye’ye karşı açtığı davada aldığı karar doğrultusunda zorunlu askerlik hizmeti için vicdani ret hakkı tanımaya davet eder; AIHM’nin, Ülke’nin Türkiye’ye karşı açtığı davada verdiği vicdani retçilerin askerlik hizmetini yerine getirmeyi reddetmelerinden dolayı mükerrer kovuşturmalara tabi tutulmasını engelleyecek mevzuatın kabul edilmesi gerektiğine hükmeden 2006 tarihli kararının uygulanmıyor olmasını kaygıyla not eder;

26. Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubunun (GRECO) 2005 yılı değerlendirme raporunda yer alan tavsiyelerin hemen hemen tümünün uygulanmasını memnuniyetle karşılar; yolsuzlukla mücadele alanındaki mevzuat ve genel tedbirler bakımından daha fazla gelişme kaydedilmesi ihtiyacının altını çizer ve yolsuzlukla mücadelede yer alan kurumların gücünün ve bağımsızlığının artması için çağrıda bulunur; Hükümeti geriye kalan GRECO tavsiyelerini uygulama konusunda teşvik eder;

27. Gösteri yapma hakkını güvence altına alan anayasal hükümlerin tam olarak uygulanması için çağrıda bulunur ve İçişleri Bakanlığından Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun revizyonunu tamamlamasını talep eder;

28. Şubat 2008 tarihli Vakıflar Kanununu değiştiren yeni mevzuatın Ağustos 2011’de kabul edilmesini ve tüm gayrimüslim cemaatlerin mülkiyet haklarının iadesine ilişkin kapsamın genişletilmesini memnuniyetle karşılar ve bunun tam olarak uygulanması gereğini vurgular; bununla birlikte, özellikle dini toplulukların tüzel kişilik kazanmasına imkan verilmesi, din adamlarının eğitimi, atanması ve görevi sona erenlerin yerine yenilerinin gelmesinin sağlanması önündeki tüm kısıtlamaların ortadan kaldırılması, Alevi ibadet yerlerinin tanınması ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ilgili kararlarına uyulması ve hukuki çerçeveye Venedik Komisyonunun görüşlerinin yansıtılması suretiyle düşünce, vicdan ve din özgürlüğü alanında hayati önem taşıyan ve kayda değer reformların sürdürülmesi yönündeki acil ihtiyacın yanı sıra, tüm dini cemaatlerin haklarının tam olarak tanınması ihtiyacını hatırlatır; Türkiye Hükümetine, MS 397 yılında kurulmuş olan Aziz Gabriyel Manastırının arsasından yoksun bırakılmamasını ve Manastırın bütünüyle korunmasını sağlaması çağrısında bulunur;

29. Eğitimin dini cemaatler ve azınlıklara saygı üzerine kurulu kapsayıcı ve çeşitlilik gösteren bir toplum inşa etme sürecinde çok önemli bir rol oynadığını hatırlatır; Türk Hükümetini, okullarda, Türk toplumundaki etnik ve dini çoğulculuk ile inanç çoğulluğunu yansıtması gereken eğitim materyalleri konusunda özen göstermeye, ayrımcılığı ve ön yargıyı gidermeye ve tüm dini cemaat ve azınlıkların tam olarak kabulünü teşvik etmeye davet eder ve tarafsız

öğrenme materyallerinin kullanılması gerektiğini vurgular; Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonunun kurulmasını memnuniyetle karşılar; parasız eğitim talepleri nedeniyle 18 aydır haksız yere tutuklu bulunan öğrencilerin serbest bırakılmasına ilişkin memnuniyetini not eder;

30. Türkiye’de bölgeler arasındaki ve kırsal ve kentsel alanlar arasındaki uyumun güçlendirilmesi ihtiyacını yineler; bu bağlamda, eğitimin önemli rolünü ve eğitimin kalitesi ve okula kayıt oranlarındaki sürekli ve kayda değer bölgesel farklılıkların giderilmesi gerekliliğini vurgular;

31. Türk Hükümetini okullaşma oranının yüksek tutulması konusundaki taahhüdünü yerine getirmeye ve yeni eğitim reformunun, başta kırsal bölgelerdeki kız çocukları olmak üzere, çocukların asgari okullaşma sonrasında da okul sistemi içinde tutulması ve çocuklara bilinçli seçimler yapabilecekleri yaşa geldiklerinde eğitimleri için karar verme fırsatının tanınması gerekliliğini yansıtmasını sağlamaya davet eder;

32. Hükümeti, reform çabalarında toplumsal cinsiyet eşitliğine öncelik vermeye, kadınların karşı karşıya kaldığı yoksullukla mücadele etmeye ve kadınların topluma entegre olmalarını ve işgücü piyasasına katılmalarını artırmaya teşvik eder; kadınların, özel sektör, kamu sektörü ve siyasetin her kademesinde kayda değer biçimde yer almalarını sağlamak amacıyla, kadınlara kota ayrılması sisteminin getirilmesi önerisini yineler; Hükümetin, ilköğretimdeki cinsiyetler arasındaki dengesizliği kapanma noktasına getiren, kız çocukların okula gitmesinin artırılması yönündeki çabalarını memnuniyetle karşılar ve Hükümeti, cinsiyetler arasındaki dengesizliği orta öğretimde de azaltmak amacıyla gerekli tüm tedbirleri almaya davet eder; ayrıca Haziran 2011’deki seçimlerden sonra TBMM’deki kadın milletvekili sayısının artmasını memnuniyetle karşılar ve siyasi partileri, kadınların siyasete etkin katılımını daha fazla güçlendirmeye davet eder;

33. Türkiye’nin, 24 Kasım 2011 tarihinde, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesini imzalamasını ve onaylamasını memnuniyetle karşılar; kadın hakları grupları ile işbirliği yapılması ve kapsamlı bir uzlaşmaya varılması başta olmak üzere, etkili hukuki çözüm yolları ve koruma mekanizmalarını da içerecek şekilde, kurban ve saldırgan arasındaki ilişkinin şekline ve medeni duruma bakılmaksızın geniş bir uygulama alanı sağlayabilmek amacıyla 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunda değişiklik yapılması, söz konusu Kanunun uygulanmasının polis tarafından yakından takip edilmesi, belediyelerin tehlike altındaki kadın ve çocuklar için yeterli sayıda sığınma evi sağlama yükümlülüğüne tam uyumlarının etkili bir şekilde takip edilmesi, sığınma evlerinin güvenliğinin sağlanması ve yeterli sayıda hizmet personelinin işe alınması ve sığınma merkezlerinden ayrılan kadın ve çocuklara gerekli psikolojik destek, adli yardım ve sağlık hizmetinin sağlanması ve sosyal ve ekonomik açıdan topluma yeniden entegre olma kapasitelerinin artırılması amacıyla bu kişilere yardım ve takip sistemi oluşturulması suretiyle, Hükümeti, kadına karşı şiddete yönelik sıfır tolerans politikası benimsemeye ve zorla yapılan evlilikler ve çocuk gelinler ile aile içi şiddet ve “namus cinayetlerine” karşı mücadelede önleyici amaçlı çabalarını tüm düzeylerde artırmaya devam etmesi yönünde teşvik eder; Aile ve

Sosyal Politikalar Bakanlığının sığınma evlerinin sayısının ve kalitesinin artırılması yönündeki çabalarını ve tehlike altındaki kadın ve çocuklar için ilave imkan olarak özel kuruluşların sığınma evleri açmalarına izin vermesi kararını memnuniyetle karşılar; Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulunun, aile içi şiddet davalarında koruma tedbirlerinin uygulanması için yargı sürecinin tamamlanmasının beklenmeyeceği koşulunu getiren, son dönemde çıkardığı 18 sayılı Genelgeyi memnuniyetle karşılar; Türk Hükümetinin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda Devlet makamları arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi yönündeki çabalarını memnuniyetle karşılar;

34. Çocukların karşı karşıya kaldığı orantısız biçimde yüksek olan yoksulluk seviyesinden endişe duyar; Türkiye’yi, çocuk yoksulluğu ve çocuk işçiliği ile ilgili kapsamlı bir strateji hazırlamaya davet eder; Avrupa Konseyinin Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesinin onaylanmasını memnuniyetle karşılar; Türkiye’yi çocuklara karşı aile içi şiddetle mücadele yönündeki çabalarını artırmaya davet eder;

35. Hükümeti, cinsiyet, cinsel kimlik, ırk veya etnik köken, din veya inanç, engellilik, yaş ya da cinsel tercih ayrımı yapılmaksızın, eşitliğin Türk hukukunda güvence altına alınmasını, bu yöndeki mevzuatın etkili biçimde uygulanmasını ve polis tarafından da gözetilmesini sağlamaya davet eder; Türk Hükümetini, Türk mevzuatını AB müktesebatı ile uyumlu hale getirmeye ve Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Kurulunun kurulmasını öngören mevzuatı kabul etmeye çağırır; cinsel tercihler veya cinsel kimlik gerekçesiyle ve özellikle bu gerekçeleri ayrımcılıkla mücadele yasasına dahil etmek suretiyle, homofobi ve her türlü ayrımcılık, baskı veya şiddete karşı daha fazla tedbir alınması gerektiğine dikkat çeker; Kabahatler Kanunu ve “ahlak dışı davranışa” ilişkin hükümler temelinde lezbiyen, eşcinsel, biseksüel ve transseksüeller (LGBT) aleyhine sürekli yürütülen kovuşturmalar konusunda derin endişesini ifade eder; Türk Hükümetine, Türk Silahlı Kuvvetlerinin eşcinselliği “psikoseksüel” bir hastalık olarak sınıflandırmaya son vermesi için telkinde bulunma çağrısını yineler;

36. Kürt meselesine siyasi çözüm getirilmesi amacıyla, Türkiye’yi bu konuda esneklik göstermeye ve çabalarını yoğunlaştırmaya çağırır; tüm siyasi güçlerden, ifade özgürlüğü ile toplanma ve dernek kurma özgürlüğünü teminat altına almak için güçlendirilmiş siyasi diyalog konusunda ve Kürt kökenli vatandaşların siyasi, kültürel ve sosyo-ekonomik hayata daha fazla entegre olmaları ve katılmaları konusunda birlikte hareket etmelerini talep eder; bu bağlamda, ana dilde eğitim alma hakkının önemli olduğu kanısındadır; Türk Hükümetini, ülkenin güneydoğusunun sosyo-ekonomik olarak daha fazla kalkınması için çabalarını artırmaya davet eder; demokratik açılımın desteklenmesi için anayasa reformunun faydalı bir çerçeve sunduğu kanısındadır; siyasi çözüme, ancak Kürt meselesinin açık ve gerçekten demokratik bir şekilde tartışılmasıyla ulaşılabileceğini hatırlatır ve Kürt meselesini ele alan yazarlar ve gazeteciler aleyhine açılan çok sayıda davadan ve KCK davası ile diğer polis operasyonları kapsamında birkaç Kürt kökenli siyasetçi, belediye başkanı, belediye meclisi üyesi, avukat, protestocu ve insan hakları savunucusunun tutuklanmasından endişe duyar; Türk Hükümetini, Kürt kökenli siyasetçilerin hür ve çoğulcu bir şekilde tartışabilmeleri için barışçıl bir ortam oluşturmaya çağırır; Kürt meselesinin başta TBMM olmak üzere demokratik kurumlarda tartışılmasının desteklenmesinin önemini vurgular;

37. Türk gazetelerinin Avrupa'daki ofislerine yapılan son saldırıları şiddetle kınar ve saldırılar ile ilgili olarak koordineli soruşturma yürütülmesi çağrısında bulunur;

38. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin (AKPM) 1625 (2008) sayılı İlke Kararına uygun olarak, Gökçeada (Imbros) ve Bozcaada'nın (Tenedos) iki kültürlü özelliğinin korunması bakımından olumlu bir adım teşkil eden, Gökçeada'da bir Rum azınlık okulunun yeniden açılması yönünde Türk Hükümetinin son dönemde yaptığı açıklamayı memnuniyetle karşılar ve bunun hızlı bir şekilde uygulamaya geçirilmesini bekler; ancak, Rum azınlığın başta mülkiyet hakları konusunda karşılaştığı sorunların ele alınması yönünde daha fazla adım atılması gerektiğini kaydeder;

39. İşçi ve sendika haklarının tam olarak uygulanmasının önündeki tüm engellerin ortadan kaldırılması, daha yüksek bir potansiyel büyümeyi beraberinde getiren ekonomideki mevcut kayda değer ilerlemenin, ekonomik büyümenin sağladığı refahın Türk toplumunun daha geniş bir kısmına yayılmasıyla birlikte sürdürülmesini sağlayacağından, söz konusu haklarla ilgili yasal çerçevenin AB standartları, Avrupa Konseyi araçları ve ILO sözleşmeleri ile uyumlu hale getirilmesine ve bunların tam olarak uygulanmasına yönelik acil ihtiyaç vurgular; bu bağlamda, Sosyal Politika ve İstihdam başlıklı 19. faslın açılış kriterlerini karşılamak için Ekonomik ve Sosyal Konseydeki tüm tarafları yükümlülüklerini yerine getirmeye ve işbirliğini geliştirmeye teşvik eder;

40. Başta eğitim sektörü olmak üzere, daha iyi şartlarda çalışma, eğitim görme ve yaşama hakkı için mücadele eden ve çoğulcu topluma katkı sağlayacak şekilde işçilerin ve geniş anlamda toplumun çıkarları doğrultusunda insan hakları ihlallerine dikkat çeken sendika üyelerine karşı ceza kovuşturması yürütülmesi yönündeki uygulamayla ilgili endişelerini kaydeder;

41. Türk Hükümetine, tüketici örgütlerinin, tüketicinin korunması konusunda yasama ve siyasi istişare sürecine aktif ve tam olarak katılmalarının teşvik edilmesi ve tüketici hareketinin desteklenmesi ve güçlendirilmesi için gerekli tüm tedbirlerin alınması çağrısında bulunur; tüketici örgütlerini, daha fazla temsil edilmeleri için güç birliği yapmaya teşvik eder;

42. Türkiye'nin enerji piyasasındaki çeşitliliği memnuniyetle karşılar, ancak, aynı zamanda Türk Hükümetini, Akkuyu örneği olmak üzere, mevcut nükleer enerji santrali projeleriyle ilgili riskleri ve sorumlulukları gerektiği şekilde incelemek hususunda teşvik eder; bu bağlamda, doğal, kültürel ve arkeolojik mirasın Avrupa standartlarıyla uyumlu bir şekilde korunması gerektiğini vurgular;

İyi komşuluk ilişkilerinin kurulması

43. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği himayesinde Kıbrıs'ın yeniden birleşmesine yönelik olarak devam eden görüşmeleri şiddetle destekler; Kıbrıs meselesine uygun ve adil bir çözümün acilen bulunması gerektiğini vurgular ve Türkiye'ye ve ilgili tüm taraflara kapsamlı bir anlaşmaya varılabilmesi için yoğun olarak ve iyi niyetle çalışmalarını için çağrıda bulunur; Türk

Hükümetine, Kıbrıs'tan askeri güçlerini çekmeye başlaması ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 550 (1984) sayılı İlke Kararı uyarınca Gazimağusa'yı Birleşmiş Milletlere devretmesi için çağrıda bulunur; buna paralel olarak, Güney Kıbrıs Rum Yönetimine, devam etmekte olan yeniden birleşme görüşmelerinin başarılı bir çözüme kavuşturulması için olumlu bir atmosfer sağlanması ve Kıbrıslı Türklerin herkes için kabul edilebilir yasal bir zeminde doğrudan ticaret yapmalarına imkan verilmesi bakımından, AB'nin gümrük denetimine tabi olacak şekilde Gazimağusa Limanını açması yönünde çağrıda bulunur;

44. Türkiye'yi Kıbrıs'taki Kayıp Kişiler Komitesine verdiği desteği artırmaya teşvik eder;

45. Türkiye'ye, Kıbrıs'ın demografik dengesini değiştirmeye devam edeceğinden ve gelecekte vatandaşların ortak geçmişe dayalı ortak bir devlet kurmalarına yönelik inançlarını zedeleyeceğinden, adaya yeni Türk vatandaşlarının yerleştirilmesinden kaçınması için çağrıda bulunur;

46. Türkiye'nin, 2012 yılının ikinci yarısında, AB'nin Dönem Başkanlığı ile ilişkilerini, o tarihe kadar Kıbrıs konusuna bir çözüm bulunmadığı takdirde donduracağına ilişkin ifadelerini üzüntüyle karşılar; AB'nin, tüm üye devletler arasında dürüst işbirliği ve karşılıklı dayanışma ilkelerine dayandığını ve Türkiye'nin AB'ye aday bir ülke olarak, AB ve AB'ye üye tüm üye devletlerle barışçıl bir ilişki içinde olmayı taahhüt etmesi gerektiğini hatırlatır; ayrıca AB Zirvesi Dönem Başkanlığının Avrupa Birliği Antlaşmasında öngörülmüş olduğunu hatırlatır;

47. Türkiye'ye, Güney Kıbrıs Rum Yönetimini de kapsayan AB-NATO işbirliğine koyduğu vetoyu kaldırarak AB ve NATO arasındaki siyasi diyaloga olanak sağlaması için ve bununla bağlantılı olarak, Güney Kıbrıs Rum Yönetimine de, Türkiye'nin Avrupa Savunma Ajansına katılımına koyduğu vetoyu kaldırması için çağrıda bulunur;

48. Türkiye ve Yunanistan arasındaki ikili ilişkilerin geliştirilmesi yolunda kaydedilen yoğun çabaları not eder; ancak, Yunanistan'a yönelik olarak TBMM tarafından deklare edilen *casus belli* (savaş sebebi) tehdidinin henüz kaldırılmamış olmasını üzüntüyle karşılar ve iki ülke arasındaki ikili ilişkilerin iyileştirilmesinin bu tehdidin geri çekilmesini sağlayacağına inanır; Türk Hükümetinden, Yunan hava sahasına yönelik olarak tekrarlanan ihlalleri ve Türk askeri uçaklarının Yunan adaları üzerindeki uçuşları sona erdirmesini bekler;

49. Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesinin (UNCLOS), AB, 27 üye devlet ve diğer tüm aday ülkeler tarafından imzalanmış bulunduğunu ve AB müktesebatının bir parçası olduğunu vurgular; bu bağlamda Türk Hükümetine, söz konusu Sözleşmeyi gecikmeksizin imzalama ve onaylama çağrısında bulunur; Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin, UNCLOS'a uygun olarak, sahip olduğu münhasır ekonomik bölgenin tamamen meşru olduğunu hatırlatır;

50. Türkiye ve Ermenistan'ı, protokolleri ön koşulsuz onaylamak ve sınırları açmak suretiyle ilişkileri normalleştirmek yönünde adım atmaya davet eder;

51. Türkiye'nin, AB için stratejik öneme sahip Karadeniz Bölgesinde, AB'nin önemli bir ortağı olduğunu dikkate alır; Türkiye'ye bu bölgedeki AB politikalarının ve programlarının uygulanmasını aktif bir şekilde desteklemesi ve katılması için çağrıda bulunur.

AB-Türkiye işbirliğinin ilerletilmesi

52. Türkiye'nin, AT-Türkiye Ortaklık Anlaşmasına Ek Protokolü tam olarak ve ayrımcılık yapmaksızın tüm üye devletlere uygulama yükümlülüğünü yerine getirmeyi reddetmesini kınar; bu reddetmenin müzakere sürecini ciddi biçimde etkilemeye devam ettiğini hatırlatır ve Türk Hükümetine, Ek Protokolü tam olarak gecikmeksizin uygulamaya koyması çağrısında bulunur;

53. AB-TR Gümrük Birliğinin, malların serbest dolaşımı alanında Türkiye'nin AB müktesebatına yüksek düzeyde uyum sağlamasına olanak sunduğunu ve 2010 yılında toplam hacmi 103 milyar avroya ulaşan AB-TR ikili ticaretinde artış sağlamaya devam ettiğini vurgular; ancak, Türkiye'nin Gümrük Birliğini tam olarak uygulamadığını ve ithalat izinleri, AB'de serbest dolaşımda olan üçüncü ülke mallarının ithalatındaki kısıtlamalar, devlet destekleri, fikri mülkiyet haklarına saygı gösterilmesi, yeni ilaç ürünlerinin ruhsatlandırılması için gerekli koşullar ve ayrımcı vergi uygulaması gibi ticaretin önündeki teknik engellerin kaldırılmasına yönelik taahhütlerine aykırı mevzuatı bulunduğunu not eder;

54. AB'nin terör örgütleri listesinde yer alan PKK'nın devam etmekte olan terör eylemlerini şiddetle kınar ve Türkiye ile tam dayanışma içinde olduğunu dile getirir; üye devletlere terörle ve terörizmin finansman kaynağı olan organize suçla mücadelede, Türkiye ile işbirliğini, AB terörle mücadele koordinatörü ve Europol ile sıkı koordinasyon halinde ve insan haklarına, temel özgürlüklere ve uluslararası hukuka uygun olarak yoğunlaştırmaları için çağrıda bulunur; Komisyona ve üye devletlere, Türkiye'nin suçluların iadesi talepleri konusunda, hukuki veya usule ilişkin nedenlerle daha fazla ilerleme kaydedilemeyen durumlarda, Türkiye ile yeterli düzeyde bilgilendirici diyalogun ve bilgi değişiminin kolaylaştırılması için çağrıda bulunur;

55. Mültecilerin ve sığınmacıların haklarının korunmasına yönelik mevzuatın TBMM'ye sunulmasındaki gecikmeyi üzüntüyle karşılar; sığınma prosedürlerine erişimlerinin keyfi olarak reddedilmesinin ardından, işkence ya da diğer insan hakları ihlalleri riskiyle karşılaşabilecekleri ülkelere iade edilen kişilere ilişkin bilgilerin gelmeye devam etmesine ilişkin kaygısını dile getirir;

56. Türkiye'nin yenilenebilir enerji alanında kaydettiği ilerlemeyi memnuniyetle karşılar ve yenilenebilir enerji kaynaklarının tüm sektörlerde kullanımını artırmaya yönelik ilave çabalarını destekler; Türkiye'nin yenilenebilir enerji potansiyelini, önemli güneş, rüzgar ve jeotermal kaynaklarına ve AB'nin uzun mesafeli yüksek gerilim doğru akım enerji iletim hatları vasıtasıyla Türkiye'den yenilenebilir elektrik ithal etme potansiyeline ve böylelikle AB'nin hem enerji güvenliğine hem de yenilenebilir enerji hedeflerine katkı sağlaması hususuna dikkat çeker;

57. Kafkas ve Hazar petrol ve doğalgaz kaynakları bakımından AB'nin enerji koridoru olma konusunda Türkiye'nin sahip olduğu merkezi rolü ve Irak'la coğrafi anlamda stratejik yakınlığını ve Irak'ın gelişme gösteren ham petrol piyasasını hatırlatır; AB'nin enerji güvenliği için, Nabucco doğalgaz boru hattının ve Türkiye-Yunanistan-İtalya Doğalgaz Enterkonnektörü (TYİE) gaz ulaştırma koridoru gibi diğer doğalgaz boru hatlarının stratejik rolünü vurgular; AB yatırımları ve AB ile daha fazla işbirliği de dahil, Türkiye'nin stratejik rolü ve potansiyeli bakımından, enerji konusunda Türkiye-AB stratejik diyalogunun artırılması amacıyla öncelikli önemin Enerji başlıklı 15. fasılda müzakerelerin açılması konusuna verilmesi gerektiğine inanır;

58. AB'nin dış politikası ve komşuluk politikası açısından, Türkiye'nin siyasi ve coğrafi bakımdan stratejik rolünü vurgular; Türkiye'nin Orta Doğu'da, Batı Balkanlar'da, Afganistan ve Pakistan'da, Güney Kafkasya'da, Orta Asya'da ve Afrika Boynuzu'nda bölgesel aktör olarak önemli bir rol üstlendiğini ve siyasi ve ekonomik reform ve kurumsal yapılanmayı kapsayan önemli politika alanlarında Arap Devletlerine demokratikleşme yolunda bir ilham kaynağı olduğunu vurgular; Afganistan ve Pakistan arasında yüksek düzeyli diyalog ve işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla Türkiye'nin ortaya koyduğu çabalara desteğini ifade eder ve Afganistan ile komşuları arasında bölgesel işbirliğinin artırılması amacıyla başlatılan İstanbul sürecini memnuniyetle karşılar; Türkiye'nin Suriye'deki demokratik güçlere yönelik sağlam duruşunu ve taahhüdünü destekler ve Türkiye'nin Suriyeli mültecilerin korunmasında önemli rolü olduğunu hatırlatır; Komisyon, üye devletler ve uluslararası toplumdan Suriye krizinin gittikçe artan insani boyutuyla mücadelede Türkiye'nin gösterdiği çabaları desteklemelerini talep eder; AB ve Türkiye'ye, karşılıklı çıkarların söz konusu olduğu dış politika alanındaki seçimleri ve hedefleri bakımından mevcut siyasi diyaloglarını güçlendirmeleri çağrısında bulunur; Türkiye'yi, AB ile diyalog ve işbirliği çerçevesinde dış politikasını geliştirmeye ve önemli sinerjiler oluşturmak ve pozitif etki potansiyelini güçlendirmek amacıyla dış politikasını aşamalı olarak AB ile uyumlu hale getirmeye teşvik eder;

59. İran'da nükleer silahların yayılması konusunda Türkiye ve AB arasında sıkı koordinasyon ve işbirliğinin önemini hatırlatır ve gecikmeksizin bir çözüme ulaşılması için İran'la diyalogun kolaylaştırılması ve desteklenmesinde ve ayrıca İran'a yönelik yaptırımlara tam destek sağlanmasında Türkiye'nin önemli ve yapıcı bir rol oynayabileceğine inanır;

60. Türkiye'nin Güney komşularındaki demokratik dönüşüm ve sosyo-ekonomik reformlara ilham vermeye ve desteklemeye yönelik isteğini hatırlatır; Türk kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının Avrupa Komşuluk Politikası araçlarına katılımının, özellikle kurumsal yapılanma ve sosyo-ekonomik gelişim ve sivil toplumun gelişimi alanlarında eşsiz bir sinerji etkisi yaratacağını not eder; kendi komşuluk politikalarını koordine etmek amacıyla, uygulamadaki işbirliğinin AB ve Türkiye arasında yapısal bir diyalogla tamamlanması gerektiğine inanır;

61. Türkiye'nin 27 Eylül 2011 tarihinde BM İşkenceyle Mücadele Sözleşmesi İhtiyari Protokolünü (OPCAT) onaylamasını memnuniyetle karşılar ve Türkiye'yi bu Protokolün

gereklerini iç hukukunda süratle uygulamaya koymaya davet eder; ulusal uygulama mekanizmasının gecikmeksizin kabul edilmesini ister; Türkiye'den uluslararası gözlemcilere cezaevlerine giriş izni vermesini talep eder;

62. Türk Hükümetine, Türkiye'nin çok taraflı küresel sisteme katkısını ve bu sistemle ilişkisini daha fazla artıracak olan Uluslararası Ceza Divanı Statüsünü imzalaması ve onaylaması için çağrısını yineler;

63. Bu İlke Kararının, Konseye, Komisyona, Komisyon Başkan Yardımcısına/ Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisine, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Başkanına, üye devletlerin hükümet ve parlamentolarına ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümet ve Parlamentosuna bildirilmesi için Başkanı görevlendirir.